

HÉTFŐ

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

V. évfolyam.

ARAD, 1911. JANUÁR 23.

4. szám.

Tisza István és az aradi kurucok.

Tisza István, városunk képviselője hosszabb tartózkodásra Aradra érkezik, hogy személyesen tanulmányozván a helyzetet, adatokat gyűjtsön a jövő programjához. Ez alkalomból holmi izléstelen moraj hallatszott onnan, ahonnan eddig oroszlánok és tigrisek erejével vad csatakiáltások hangzottak el. A függetlenségi párt tüntetni akar. A tüntetés legkellemesebb fajtát: a távolmaradást szándékozik ugyan választani, mégis közérdek az, hogy ezzel a dologgal foglalkozunk.

Nem akarunk a múltba visszamenni, nem akarjuk a múlt hosszú tétlenségének bűnlajstromát, a rövid jelen tetterős eredményeivel az összehasonlítás mérlegébe vetni. Nem rekriminálunk, hanem igenis megállapítjuk, hogy mindenki, akinek józan esze van, láthatta, hogy a város munkapárti képviselője Aradért egy rövid félév alatt többet tett, mint a verhetetlennek egy évtizeden át. Amazok szavaltak és hont mentettek, emez becsületes egyenességgel dolgozik mindenért, ami a város érdekeit érinti.

Most, hogy Aradra jön, a vert ellenség restel babért rakni a győztes hős lábai elé. Helyes, ezt megértjük. De nem tudjuk okát annak, hogy a város független érzelmű polgárainak akkor, mikor a város érdekeiről van szó: miért kell tüntetniök?

Az ókor régiségtanában olvastuk ugyan, hogy a jó harcos az életmentő

korty vizet sem fogadta el az ellenség kezéből, de ezt is csak példaadásnak, csak jellemzésnek fordul ott elő. Kérdem, nem-e mindegy, kinek kezéből kapja a város fejlődésének és előhaladásának feltételeit és eszközeit. — nem-e az a döntő, — hogy hasznos és célszerűek-e a módok, melyeket felénk nyujtanak?

Ez a mérleg, melyen el kell bírálni azt, hogy Tisza Istvánt szabad-e fogadnia a független aradi polgároknak, igen vagy nem? Minden egyéb mellétként lehet a külváros műveletlen elemeinek bugris felfogása, de nem lehet döntő érv olyanok ajkán, kik magukat vezetőknak szeretik hinni és akiknek — leg alább szavuk szerint — úgy fáj a szivük szegény Aradért mely nem gyarapszik, nem halad. Nem tudjuk milyen lesz magatartásuk, de ha nem a praktikus felfogás fog győzedelmeskedni soraikban: akkor elzárták maguk elől a jogot valaha is panaszkodni a város mostoha sorsa miatt, mert amit Tisza István nem tud megcsinálni, azt Arad sohasem kapja meg többé senkitől sem.

Nyugodtak lehetnek odaát, hogy Tisza István nélkülök is kitűnően fogja magát Aradon érezni. Nem fog hiányozni neki senkisémm s bár a tisztán városi kérdések elintézésében szívesen hallja meg ellenfelei panaszát, óhaját:

A konok emberek megtérítésére nem fog vállalkozni. Ha odaát még mindig

tartja magát, hogy minden politika; ha azt hirdetik, hogy a hazáért csak meghalni, de nem dolgozni, kell: maradjanak az urak, mert hiszen akkor nem értjük meg egymást. Akkor legyen a bérkocsiszám szaporítás ép úgy pártkérdés, mint községi választás, avagy egyéb városi kérdés. Nem élünk a revancs fegyverével, tovább is csak és egyedül csakis a város érdekében dolgozunk és félretéve minden szenvedélyt, lerázva a magánérdekek kulancsait: a város felvirágozásáért fogunk dolgozni, mindenki annyit, amennyit tud és ott, ahol lehet.

Eletbevágó kérdések felvetésének hajnalán jön Tisza István Aradra, hová a kötelesség és lelkiismeretesség szava hívja. Nem fog bevonulni zenével, fehér ruhás leányokkal, de elhozza ide tehetőségét, munkaerejét, hogy azt a város minden polgárának felkínálja. Aki ezt a maga érdekében utasítja vissza: csak maga ellen vétkezik. A város érdekében pedig megtagadni vele a közösséget, megvonni tőle a támogató kezét annyit tesz, mint a szülőföld árulója süllyedni. A polgári együttérzés hívó szavával intjük azokat, kiket illet: ne lépjenek az örvény szélére.

Mi várva-várjuk Arad minden polgárát, midőn a város képviselőjének városunkat bemutatjuk. Szíves örömet látnunk ott mindenkit, aki a város érdekében akar valamit elmondani, akinek közhasznú terveit, eszméit vannak. Hirdetjük

Barry, Engelhardt, Hu-man-ic King, Moccasius, Lingel és Progress elsőrendű gyártmányok különlegességei már megérkeztek

Weinberger János kizárólagos cipőraktárában

Arad, Andrássy-tér 20. szám. Telefon szám 312

most is a békés polgári munka óriási alkotó erejét és súlyát. Aki nincs velünk városunkat felvirágoztató törekvéseinkben, az nem ellenünk, de szülővárosa ellen harcol. Legyen, mint lennie kell: béke, szeretet és együttérzés sikere koronázza szerény polgári törekvéseinket, egyesüljünk, ha városunkról vagy szóról, egy vezér alatt, egy lélekkel, egyenlő buzgalommal és odaadással!

Deutsch Izsó dr.

SZEMLE.

(F. Á.) A jövő magyar királynő nem jelent meg a bécsi udvari bálon s ugyanakkor távollétével tündöklött hitese ura is, a jövő magyar király. A hivatalos cáfolatok dacára erősen tartja magát az a verzió, hogy a magyarok jövő királynője azért maradt távol az idei udvari báltól, mert még a múlt esztendőben is az etiketszerű szertartás alapján a legfiatalabb, alig tizenhét éves főhercegnő után kellett a bevonulást megtartania s a jövő magyar királynőnek valóban s joggal megapreghendálhatott-e, szerintük természetesen, azonban természetellenes állapotokon. S így azután sem a trónörökös, sem felesége nem vett részt az udvari ünnepségeken, ami semmi esetre sem válhatik hasznára majd azoknak, kik az etikethez ennyire ragaszkodnak s nem gondolnak azzal a körülménnyel, hogy a trónörökös felesége, ha a házi törvények szerint ausztriai császárnő nem is lehet sohasem, a magyar közjog azonban mi gátat sem vet neki abban, hogy magyar királynő lehessen. S ha a trónörökös ténykedésével, mely reánk magyarokra nézve szimpatikus, talán éppen csak véletlen következtében nem is lehetett sohasem, egyértelműek nem is voltunk, ebben az esetben az oldala mellé állunk, mert a feleség lekicsinylésébe nemcsak a magyar trón örökösének, de még egyetlen magyar ember sem nyugodna bele.

A technika vívmányai, ha előre viszik is a kulturát s közszolgálatában állanak, még is mindig és mindenkor megkívánja a maga áldozatait. Ma itt, holnap amott hull alá a levegőből egy bátor repülő pilóta s ma itt, holnap amott ful belé a tenger kiismerhetetlen rejtélyeibe a tengeralatti naszád elszánt, mindenre kész, vakmerő tengerésze. S a technika az ő hihetetlen csodáinak megteremtésében pillanatra sem fárad belé. Megy tovább a maga útján s nem törődik azzal a sok, megszámlálhatatlan sárkereszttel, melylyel a haladás útjának mindkét oldala ékesítve van. Sőt mennél több a néma vértanu, kiket útjában könyörtelenül hátrahagy, annál nagyobb vehemenciával tör előre az ismeretlen tájak felé, hol a siker aranybabér ága integet feléje. S bármennyire vértanu, bármennyire ifju halált halt eszményi hősiesség is áldozatul a haladás szellemének, mégis az emberiség kutató szomjúsága pillanatra sem fog lelohadni, hanem halad kimérten, egyenletesen, minden megállás nélkül az ismeretlen, a végtelen felé.

A politikai cselszövök.

Incidensek a képviselőházban.

— A Hétfő fővárosi tudósítójától. —

A néppárti képviselő nem volt nagyobb, hogy a hetvennégy éves kereskedelmi minisztert megsértette; s nem lett kisebb, hogy a kínos ügyet, a Ház színe előtt közmegelegedést keltő nyilatkozattal elintezte.

Tisztelni illik a nagy kort, még a politikai viták hevében is. S a miniszteri állás méltóságát minden alkotmányos ember kell hogy megbecsülje.

Nihilisztikus korban élünk ugyanis. Se állásnak, se érdemnek nincs tekintélye. Komázunk a magunknál érdemesebbekkel. Semmibe vesszük mások önértését. Amar kiszalad szánkon az indokolatlan sértés. Aki nagyobb nálunk egy fejjel, igyekszünk megkurtítani, hogy olyan kicsi legény legyen, mint jómagunk. Az a hang, a hogy egyik-másik ujság ir emberekről és dolgokról, — az a mérhetetlenül neveletlen hang, izlésnek, jómodornak, emberségnek az a végső eldurvulása, kétségbeesés. Ezeket a lapokat olvasva, nem csoda, ha némelyek visszasóhajták régi idők nevelő eszközét, a derest.

Annál inkább ügyelni kell magára a képviselőháznak, nehogy ő is rossz példával járjon elő mindannak megtapodásával, ami még a hajdani magyar tisztességűdásból ránk maradt.

Ime, láthatta Zboray Miklós, mily egyhangú helyesléssel fogadta a képviselőház az ő mai nyilatkozatát. Pártkülönbség nélkül mindenkinek jól esett, hogy hibáját beismerte férfiasan. S az általános szimpatia még jobban megnőtt Berzeviczy iránt, aki az elnöki szék pártok felett álló magasságából, a kínos eset megnyugtató elintézésére az erkölcsi lökést megadta.

A valódi lovagiasság érzése nem halt ki a magyar parlamentből. Érezhette ezt mindenki, a mikor Zboray nyilatkozatára a kereskedelmi miniszter pár szíves szóval válaszolt. S minden párt örült a felmerült félreértés békés elintézésének.

A múlt hét incidensei alkalmasak arra, hogy gondolkozóba ejtsék minden pártot azokat, akik a képviselőház tanácskozásainak komolyságát és magas színvonalát valóban a szívükön viselik.

Ha egy tisztán szakkérdés megvitatása a szenvedélyeknek ily összecsapásával jár, akkor azt kell gondolnunk, hogy politikai cselszövök keverik a kártyákat, s hogy lesben álló érdekek szitják — finom, láthatatlan ujjakkal — a szenvedélyeket.

Szerintünk különben van egy nagy lélektani oka annak, hogy a Házban hamar puska-porossá válik a levegő, s a maga jussából, vagy vélt jussából, egyik fél sem engedve, a pártok szilaján, keményen össze-összeapnak.

Más ellenzék áll szemben, egy más többséggel. S az a baj, hogy az ellenzék sem azt nem akarja belátni, hogy ő más lett, sem azt, hogy az ellenfelei is mások lettek. A munkapárt ellenben érzi is, tudja is a nagy változást, amely részint ő benne, részint a vele szemközt ülő ellenzék konszisztenciájában végbe ment.

Az ellenzék abban az optikai esalódásban él, hogy vele szemben a régi kormánypárt ül, amely sokszor leszavazta őt, de a melyen ő oly sok fényes parlamenti győzelmet aratott.

Pedig ez csalódás. A munkapárt nem

örökölte, vagy csak kis mértékben örökölte a volt szabadelpártú klmerithetetlen türelmét.

Az a párt, amely csaknem négy évtizedig par excellence kormányzó párt volt; a melynek viselni kellett négy évtizeden át néha jó, néha súlyos törvények meghozatalának minden ódiáját; amely tudta, hogy vele szemben részben a hatalom átvételétől irtozó, részben a hatalom átvételének alkalmát ügyetlenül és kicsiségekért elszalasztó, de mindenképen elkese redett és reményt vesztett ellenzék ül: abban lelta hivatását, hogy hátát odatartotta, ha ütöték s a rálövődözött nyilatkat egykedvűen lerázta magáról. Nem tartotta erejéhez méltónak, hogy azokat, akik őt meg nem buktathatták, megzavarja egyetlen szabad élvezetében: a kormánypárt szidásában és gyalázásában.

Tüntetés

Hermann dr. megválasztása ellen.

Nagygyűlés a Fehér-keresztben

— A Hétfő riportja. —

Az a komoly és elszánt küzdelem, amely az aradi munkásbiztosító pénztár igazgatósági tagjait két táborba sorozta, ma is bizonytalan befejezés előtt áll. A munkaadók érthetetlen határozottsággal kívánják továbbra is Hermann Károly dr. főorvossá való választását s a munkások is következetesen maradnak előbbi állásfoglalásukhoz s minden erejükkel tiltakoznak az ellen, hogy olyan főorvosa legyen a pénztárnak, akihez nincsenek bizalommal s aki a múltban kifejtett működésével nem tudta kiérdemelni szimpátiájukat.

A munkásság eme meggyőződését s jogos követelését tegnap ujabban egy összehívott nagygyűlés keretében hangsúlyozta. Mintegy 5—600 munkás és kisiparos gyűlt egybe a Fehér Kereszt nagytermében, ahol délután 3 órakor megkezdődött a nagygyűlés és két órán keresztül tartott. Ez idő alatt többen szóltak a megjelent munkássághoz. Valamennyien Hermann Károly dr. megválasztása ellen tiltakoztak. Varga Ferenc, a pénztár igazgatóságának elnöke terjedelmes beszédben foglalkozott a főorvosválasztás odiosus kérdésével. Kifejtette azokat az okokat, amelyekért a munkásság nem fogadhatja el Hermann dr. megválasztását. Beszédjében erősen kritika tárgyává tette Hermann dr. orvosi működését s konkrét eseteket sorol fel annak dokumentálására, hogy Hermann dr. nem foglalkozhat el a főorvosi állást. A munkásságnak, mondotta, olyan főorvos kell, aki velük érez s aki méltányolni tudja a munkás sorsát s becsülni tudja a legutolsó napszámos életjogosultságát is. A megjelentek éljenzéssel és helyesléssel kísérték a szónokok fejtegetéseit s a gyűlés befejeztével az alábbi határozati javaslatot fogadták el:

„Élünk figyelemmel kíséri Aradváros munkaadó és munkástagjai a bctegségélyző pénztár igazgatóságának működését, mely működés figyelembe véve a körülményeket a legmegfelelőbb. Azt látja azonban Arad város iparossága és munkássága, hogy a főorvos kérdésben nem tud megegyezésre jutni az igazgatóság. Ezért szükségessé vált ezen nagy taggyűlés minkét érjekelt fél egybevonásával, hogy határozatával segítségére legyen az igazgatóságnak.

Utastija a taggyűlés a pénztár igazgatósá-

KÖNYVNYOMDA

ARAD, DEÁK FERENC-UTCA 2.

T. CZ.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani modernül berendezett és a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

KÖNYVNYOMDÁNKAT

hol a legizlésebb kivitelben készülnek minden e szakba vágó munkák, u. m.: folyóiratok, heti- és napilapok, táblázatok, üzleti könyvek, levélpapírok, báli és esküvői meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, a legújabb divatu falragaszok stb. fel nem sorolható nyomtatványok. — Ajánljuk

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKET

a n. é. közönség figyelmébe, hol minden e szakmába vágó munkák bármily mennyiségben a legjutányosabb árak számítása mellett készítettnek.

Koszoru- és csokor-szallag feliratok arany- és ezüst nyomással azonnal készítettnek.

Kiváló tisztelettel

Zlinszky István és Társa Könyvnyomdája

Aradon, Deák Ferenc-utca 2. szám.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

csukamájolaj most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekekénél, stb. — **Ára egy üvegnek 2 kor.**

Fagydaganganatok elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete hajfestő a „MELOGEN“. Egy pár pere alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. — **Ára 2 kor.**

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 kor.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában, **Andrássy tér 22. szám** (amegyeházzal szemben.)

Doré sósborszesz kitűnő és nélkülözhetetlen háziszser !!

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósborszeszek között az első helyet foglalja el.

A Doré sósborszesz a legjobb hatásának bizonyult mint **bedörzsölő-szer**, mindenféle reumatikus fájdalomnál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és csuzos bántalmaknál.

A Doré sósborszesz kitűnő szolgálatot tesz **desinficiáló** tulajdonságánál fogva **díphtheria** és **kolera** járványánál.

A Doré sósborszesz belsőleg használva megbecsülhetetlen, fájdalom csillapító és gyomorerősítő, ha cukorra cseppentve 20—40 cseppet veszünk be.

Egy üveg ára utasítással együtt **44 fillér.**

Kapható

Hajós Árpád gyógyszertárában, **Arad, Andrássy-tér 22.** (a megyeházzal szemben).

Vigyázat a „DORÉ“ névre!

Maculatur a-papír kapható a kiadóhivatalban.

612

40 év óta fenálló üzletemet felosztatom

a raktáron levő áruk meglepő
olcsó árban lesznek árusítva

Kuttn Gyula

== Szabadság-tér 18. ==

Részvényalírási felhívás.

Ugy Arad városának, mint a megyének is gazdasági, ipari, kereskedelmi és pénzügyi téren látható élénk fejlődése jogosulttá teszi azt a régi óhajtatást, hogy a városunkban eddig működő 7 nagyobb pénzintézet mellett egy oly intézet létesítessék, mely az általuk éppen nem, vagy csak kevésbé kultivált egyes különleges üzletágak pénzügyi ellátására is **a kellő óvatosság és megfelelő biztonság mellett** vállalkozzék és pedig egyelőre aránylag csekélyebb alaptőkével, mely azonban kellő megszilárdulás után s a felmerülő szükséghez képest **fokozatosan emelteni fog.**

E célból az alólírt alapítók Aradon részvénytársaságot kívánnak létesíteni s részvények jegyzése végett kibocsájtják a következő

alapítási tervezet:

1. Az alapítandó részvénytársaság címe és cége magyarul: „**Aradi Közgazdasági Bank Részvénytársaság**”, — németül: „**Arader Volkswirtschaftliche Bank Actien-Gesellschaft**”.

2. A társaság székhelye Arad.

3. A társasági vállalat tárgyát a következő üzletágakban való működés képezi:

a) Betéteknek kamatozás végett való elfogadása takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre valamint csekk- és folyószámlára.

b) Váltók, intézvények és utalványok, valamint engedményezett könyvkövetelések leszámítása.

c) Kereskedők, iparosok és vállalatok commanditálása, illetve financirozása, társas üzletekben és szindikátusokban való részvétel.

d) Előlegek nyújtása értékpapírokra, közraktári warrantokra, árukra és nyersterményekre.

e) Jelzálogkölcsonök folyósítása, convertálása és azok cedálása.

f) Ingatlanok vétele és eladása; parcellázási műveletek keresztülvitelében való részvétel.

g) Értékpapírok vétele és eladása saját számlára és bizományban, tőzsdei megbízások effektuálása, letéteknek őrzése és kezelése.

h) A bankszakmába vágó minden egyéb ügyletnek megkötése és közvetítése.

4. A társaság fennállásának időtartama a cégjegyzékbe történt bevezetés napjától számítandó ötven (50) év.

5. Az alaptőke **hatszáz ezer (600.000) koronában** állapítatik meg, mely háromezer (3000) darab egyenként kétszáz (200) korona névértékű névre szóló részvényből áll.

Minden jegyzett részvény után az aláírástól számított **nyolc (8) nap** alatt névértékének tíz (10%) százaléka, valamint bélyegilleték és alapítási költség címén öt (5) korona, összesen tehát **huszonöt (25) korona**. — **1911. évi március hó 10-ig** pedig minden jegyzett részvény után névértékének további husz (20%) százaléka, vagyis még **negyven (40) kor.** fizetendő be.

A harminc (30%) százalékon felüli befizetések határnapjait és részleteit az alakuló közgyűlésen kinevezendő igazgatóság fogja megállapítani és közzétenni.

Tuljegyzés esetén a jegyzett részvények az aláírók közt aránylagosan osztandók fel az igazgatóság által és pedig olyképp, hogy minden aláírónak egy részvényt okvetlenül juttatni kell.

6. A részvényalírási zárhatárideje **1911. évi február hó 28-ika** bezárólag.

7. Az alapítók fenntartják maguknak azt a jogot, hogy az igazgatóságot az első három üzleti év tartamára, illetve a harmadik üzleti év zárszámadásait megállapító közgyűlésig terjedő időre kinevezzék.

8. Az alakuló közgyűlés az aláírási zárhatáridejétől számított két (2) hónapon belül összehívandó s erre a részvényjegyzők egy Aradon megjelenő hirdetés útján és külön ajánlott levélben fognak meghivatni.

9. A részvényjegyzéssel kapcsolatos összes befizetések az **Aradi (par- és Népbanknál)** teljesítendő, hol részvényjegyzési ív áll rendelkezésre. De jegyezhető a részvények bármely alapító ivén is.

Arad, 1910. évi január hó 15-én.

Az alapítók:

Báró Bohus László s. k. birtokos, Világos.	Gutzjahr Mihály s. k. földbirtokos, Arad.	Hönigesz Kajetán s. k. szőlőbirt. Uj Szt.-Anna.	Nemess Géza s. k. terménykeresv., Arad.	Sármezey Endre s. k. vasuti ig. főmér., Arad.
Dr. Bogdán Virgil s. k. ügyvéd, Arad.	Hajós Árpád s. k. gyógyszerész, Arad.	Kintzig Géza s. k. birtokos, Arad.	Nikolits Géza s. k. birtokos, Arad.	Schäffer Richard s. k. műlakatos, Arad.
Feszler Károly s. k. szőőbirtokos, Arad.	Dr. Hámory László s. k. birtokos, orsz. kép. Arad.	Lészay Ottó s. k. vezérigazgató, Arad.	Dr. Novak Aurél s. k. ügyvéd, Ópécska.	Szántay Béia s. k. birtokos, Arad.
Gantner János s. k. birtokos, Tövisgyháza.	Dr. Hemmen János s. k. ügyvéd, Ujarad.	Messzer Armin s. k. kereskedő, Pankota.	Ifj. Purgiy János s. k. birtokos, Arad.	Szilárd Győző s. k. vasuti felügy., Arad.

Nyomott Zlinszky István és Társa könyvnyomdájában Aradon.